

ZEMPLÉNI AUTÓBUSZOS KIRÁNDULÁS 2013. október 23. szerda

Miskolcra 7 órakor indultunk a szokásos helyről.

Szerencsen már várt az idegenvezető, aki kedvünkért két órával hamarabb nyitotta ki a Szerencsi Cukorgyár Gyártörténeti Kiállítás és Nemzetközi Cukorgyűjtemény épületét. A gyár történetéről és szomorú bezárásáról készített filmet tekintettük meg, majd megnéztük az üzem számtalan tárgyi emlékekből álló gyűjteményét.

A szerencsi cukorgyár bezárása miatt a tulajdonos Mátra Cukor Zrt. egy forint jelképes összegért eladta a nemzetközi hírű üzemtörténeti kiállítás anyagát és a cukorgyűjteményt a szerencsi önkormányzatnak. A létesítmény üzemeltetője a Városi Kulturális Központ és Könyvtár lett.

A letarolt, elhanyagolt területen 1989. augusztus 17-én, a Szerencsi Cukorgyár centenáriumán avatták fel a gyár százéves történetét bemutató szakgyűjteményt.

A gyártörténeti kiállítás magvát Farkas István gondnok (1909-1993) több évtizedes gyűjtése képezi. A gyár területén álló egykori "fináncraktára" épületben tekinthetők meg a cukorgyártás történetét, elterjedését, technológiáját, a répacukor előállításának kifejlésztésében kiemelkedő

szerepet játszó személyek életét bemutató tárlók, vitrinek és táblók. Dokumentumok, tárgyak és fényképek segítségével követhető itt nyomon a szerencsi cukorgyártás évszázados története, valamint a gyári élet, életmód hétköznapijainak és ünnepeinek históriája.

A gyűjtemény önálló egysége szemlélteti a világ cukorcsoomagolási kultúráját: a tárlókban öt világrész 48 országából csaknem 800 cukorcsoomagolási minta látható. A Szerencsi Cukormúzeum a berlini és a tullini után Európa harmadik cukormúzeuma. Az Év Múzeuma 1997 pályázaton kiemelkedő teljesítményével oklevelet és különdíjat kapott.

Komlóska Falumegújítás 2013

A Magyarországi Falu megújítás bajnoka 2013. évben Komlóska

A Magyarországi Falumegújítási Díj I. helyezése a falufejlesztés legkiemelkedőbb minőségű megvalósításáért

Komlóska csodálatos természeti környezetben, a tokaji történelmi borvidék határán fekszik, Sárospatak mellett. Első írásos említése 1396. Ebben az időben már itt állott a település határán Solymos vára és a darnói apátság. A falut a középkori aranybányászat miatt nevezték Aranyos Komlósának is.

Ruszin Tájház

A szoba, pitvar, kamra beosztású lakóházak határozták meg egykoron a falu képét. A házak mögött az udvaron istálló, csűr, sertésól, kút alkotta a gazdasági épületeket.

Az 1980 óta múzeumként működő Ruszin Tájház Komlóska népi építészetét és hagyományos lakás kultúráját mutatja be. Az épület a XIX. század első felében készült. Szoba, pitvar és ól. Falazata gerendavázra épített sárral tapasztott paticsfal, zsupszalmával fedett. Berendezése az 1900-as évek első évtizedét mutatja be. A lakóház legfontosabb helyisége a többfunkciós szoba. Ez a család élettere. Magyarországon csak itt a komlóscai tájház szobájában maradt meg eredeti formájában a kabolás kemence a mellé épített masinával. A kürtő a füstöt a pitvarbeli szabadkéményen keresztül vezette ki a szabadba.

A szoba berendezéséhez tartozik a két karos láda is, melyek 1888-ban, ill. 1895-ben készültek Sátoraljaújhelyen, jellegzetes festett bútorok. A szoba közepén nagyfiókos asztalt, a két ablak között komódot, egyik, ill. másik sarokban magasra vetett koronás végű 1895-ben, ill. egy alacsonyabbra vetett 1900-ban készült ágyat találunk még. Üvegpoarak, keménycserep csészék, sárospataki tálak, cseréplábas, drótozott szilke, öntöttvas fazekak idézik az egykori tulajdonosok használati tárgyait. Találunk itt feszületet, Máriapócsi képet, szentképeket, világháborús emlékképet, családi képeket. A lakóház pitvarát fallal kettéosztották, a szabadkémény alatti részt tároló helyként, kamraként használták.

Pusztavár

A falu határában álló várom egykor Solymos váraként szerepelt. A várat a Tolcsva nemzetség építette 1312. után, uradalmuk központja lehetett. Az 1398-ban már elhagyott és lerombolt várként leírt erődítmény korai nemesi kőváraink egyike. Pusztavár elnevezése erősen lepusztult állapotára utal. A vár a hosszan elnyúló hegytetőt teljes hosszában elfoglalja; két részből áll, melyet közös várfal zár

körbe. Mindkét várrész közepén egy-egy kör alakú épület, torony alapfalai látszanak. Solymos vára a korai nemesi kővárak jellegzetes példája. A romterületről csodálatos a kilátás a falura, a környező hegyekre, Hegyaljára.

A várhoz az önkormányzat által kialakított tanösvény vezet, aminek oldalát időnként egy-egy tábla szegélyezi, rajta a környező természet növény és állatvilágát, valamint a geológiai keletkezését bemutató leírásokkal. Sajnos barbár kezek sok esetben megrongálták az oly sok érdekességgel szolgáló táblákat, megfosztva ezzel a turistákat az információktól.

Az eddig kényelmes sétaút a Várhegy lábához érve meredek ösvénnyé szűkül.

Fáradtan, de a győztesek érzésével nézzünk szét a 426 méter magas Várhegy csúcsán, ahonnan csodálatos körpanoráma nyílik a környező kisebb-nagyobb magaslatokra. Az eddig ismertek adatok szerint Anjou Károly király zempléni hadjárataiban vitézséggel harcoló Tolcsvai nemzetség tagjai kapták meg uralkodójuktól adományba a komlósikai földet, amin valamikor 1312. után emelték szállásul a kővárat.

Az egykori várépítők kihasználták a hosszúkás, ellipszis alakú hegycsúcs védelmét, a vastok kőfalakat ennek meredek szélén húzták fel, bekerítve az egymással szembeni két kiemelkedő magaslatot. Ennek csúcsain egy-egy kerek torony alapfalait tárták fel, míg a várudvar közepét is kőfal választotta ketté. Ismerjük, hogy 1379-ben a nemesi család tagjai felosztották maguk között a várat.

Pusztavár mai romos állapotában

Pusztavár régen így nézhetett ki

Óhuta Pálos kolostor rom és forrás

Alapításának ideje a 13. század végére, vagy a 14. század legelejére tehető. Első említése 1307-ből származik, mikor a szent Fülöp és Jakab titulusú egyház 40 napos búcsú tartására kapott engedélyt az esztergomi érsektől. 1651-ben említik utoljára, amikor a kolostor gyakorlatilag már nem működött.

Belényesy Károly ásatásai során megállapította, hogy a fenn említett kolostor nem Regécen, hanem itt Óhuta határában fekvő Barátok dűlőben található.

A romterület méreteiből adódóan 4-6 főre becsülhető a hajdan itt élők száma.

Ezen a napon az ország valamennyi Pálos emlékhelyén gyertyát gyújtottak mindazok, akik bíznak a magyarság jövőjében. Mi is ezt tettük.

Golop

A településen két egymás mellett álló kastély található.

A „régí” kastély

A régi kastély védelmi céloknak is megfelelő három szintjét a 16. század első felében Golopi Gáspár építtette. A mohácsi csatavesztést követően a környék többi udvarházához hasonlóan megerősítették. Az alsó szinti helyiségeket donga-, a középső szinten lévőket szépen formált fiókos dongaboltozatokkal fedték le. Itt nyílt az épület kapuja, melyhez külső feljárt vezetett. A szintek között belső lépcső is épült. A török időkben többször felégették, de minden alkalommal helyreállították. 1678-ban, a tulajdonos Ibrányi testvérek birtokmegosztásakor az egyik örökös férje, Vay Ábrahám, illetve a családja tulajdonába került és maradt 1945-ig. Itt helyezték el az Ósi Magyar Címertár kiállítását.

Az „új” kastély

A 19. század elején építették meg a régi épület közelében az új kastélyt. A család feje ekkor Vay Miklós (1756–1824) dandártábornok, Hollandiában tanult hadmérnök, az idősebb bárói ág megalapítója volt. Feltehetően ennek köszönhető a környéken azonos időszakban épült kastélyoktól való különbözősége. Külsőjén egyszerű, a klasszicista kastélyokra jellemző, minimális

épületdíszeket alkalmaztak. Az épületeket kerítő parknak és gazdasági épületeknek már alig van nyoma.

Szabadiné Sinkó Ilona aranyhímzéses tűfestő közel kétezer, ősi magyar címet és történelmi zászlót állított ki a régi kastélyban. Fiatal, történelem szakos tanárjelölt vezetett végig a termeken, bőséges adathalmazt zúdítva a túra végére elfáradt társakra. Ennek ellenére figyelmesen követték a régmúlt történeteket és eseményeket.

Többen megjegyezték, nem is hallottak eddig ilyesmiről, s hát csodálatosan gazdag ez a mi vidékünk.

Mennyi minden belefér egy napba. Csak az eszünk is ilyen tárháza lehetne a látott és halott érdekes ismereteknek és nem mindennapi élményeknek.

Ez a kis sűrített összefoglaló emlékeztető, lapozgató, ha sok idővel rendelkező nyugdíjasok vagyunk, vagy leszünk.

Miskolc, 2013.

összeállította: Kiskun Magda